

Április időjárása – 2021.

Összeállította: dr. Szieberth Dénes

(A térképek forrása: met.hu - Agrometeorológia)

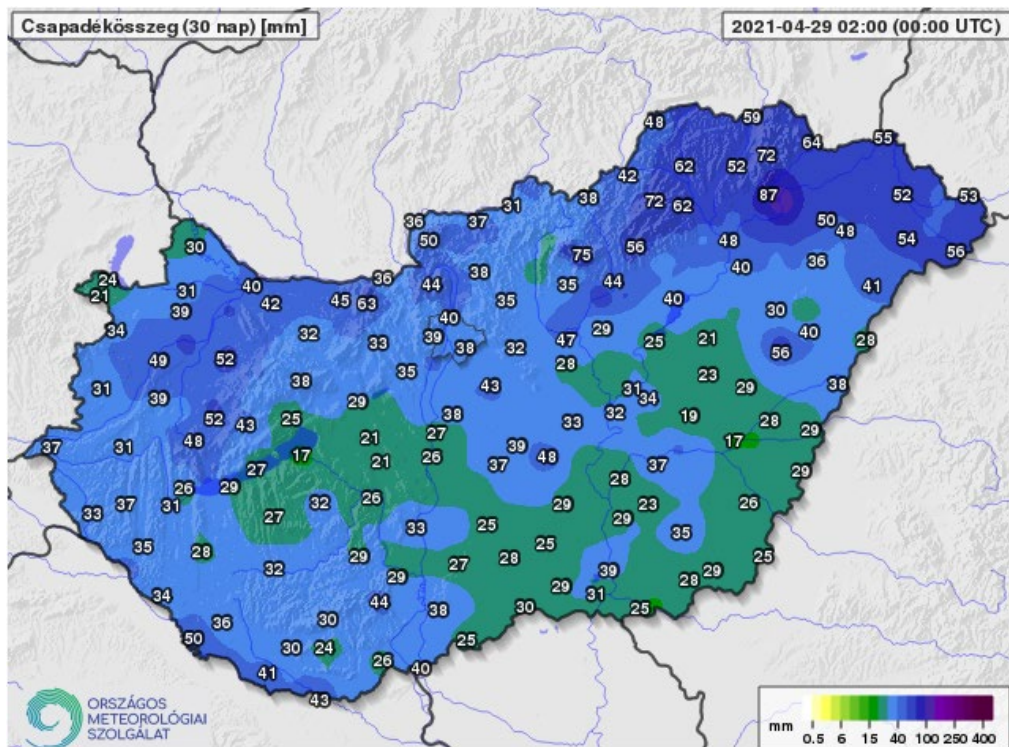
A március végi jó idő sokakat behúzott a csőbe. Pedig régi tanulság, hogy április elején még akár keményebb fagyok is lehetnek – éppenséggel ekkor „virágzik a kökény”.

Mostanra már bizonyára látszik, melyik magban mekkora erő lakott, s hogyan viselte a „kiképzést”! Azt, hogy van-e, lesz-e szükség utómunkákra/pótvetésre, még nem dőlt el mindenütt, s hogy kiderüljön, milyen sérüléseket szenvedett el a termőképesség, még tovább kell várni.

Csapadék:

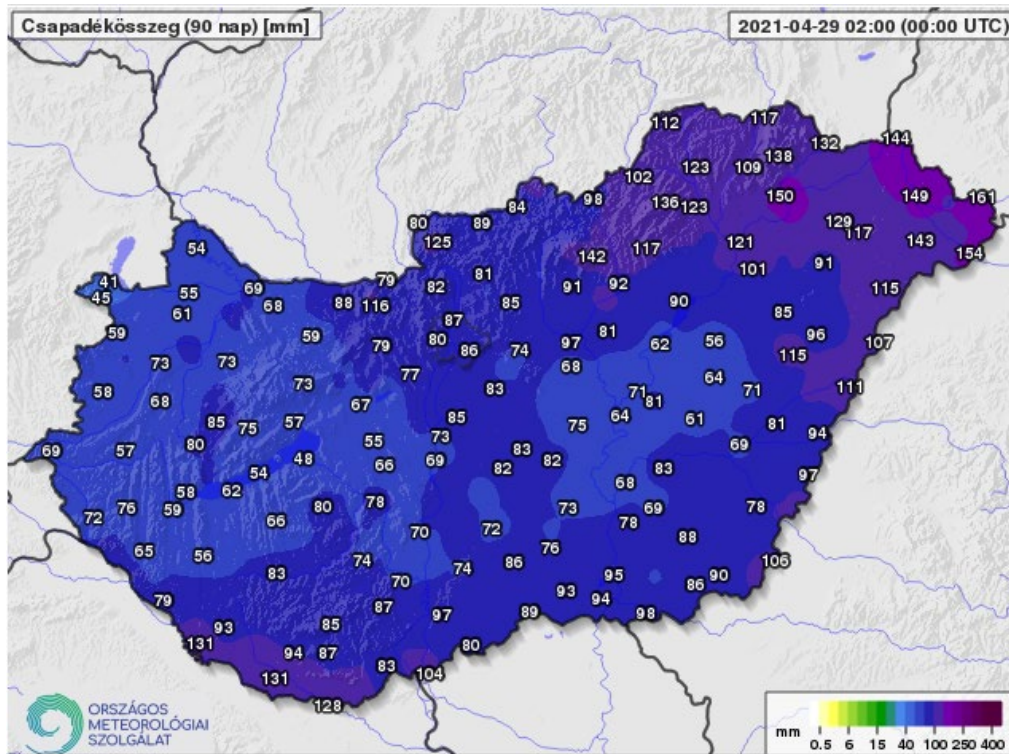
Annyi csapadék mindenütt hullott – főként eső formájában – hogy a felső talajréteg megfelelően nedves legyen az elvetett mag kikeléséhez. Északkeleten ennél akár jóval több is, akár annyi, hogy arrafelé áprilisban nem fejeződik be a kukorica vetése (ami a talajhőmérséklet alakulása miatt nem is nagy baj). Azok számára, akik el sem tudták kezdeni, a történet szintén másképp hangzik!

A csapadékösszegek azonban arra utalnak, hogy a talajnedvesség mérlege ebben az időszakban inkább negatív volt – természetesen az előbb már említett csapadékos körzetektől eltekintve.

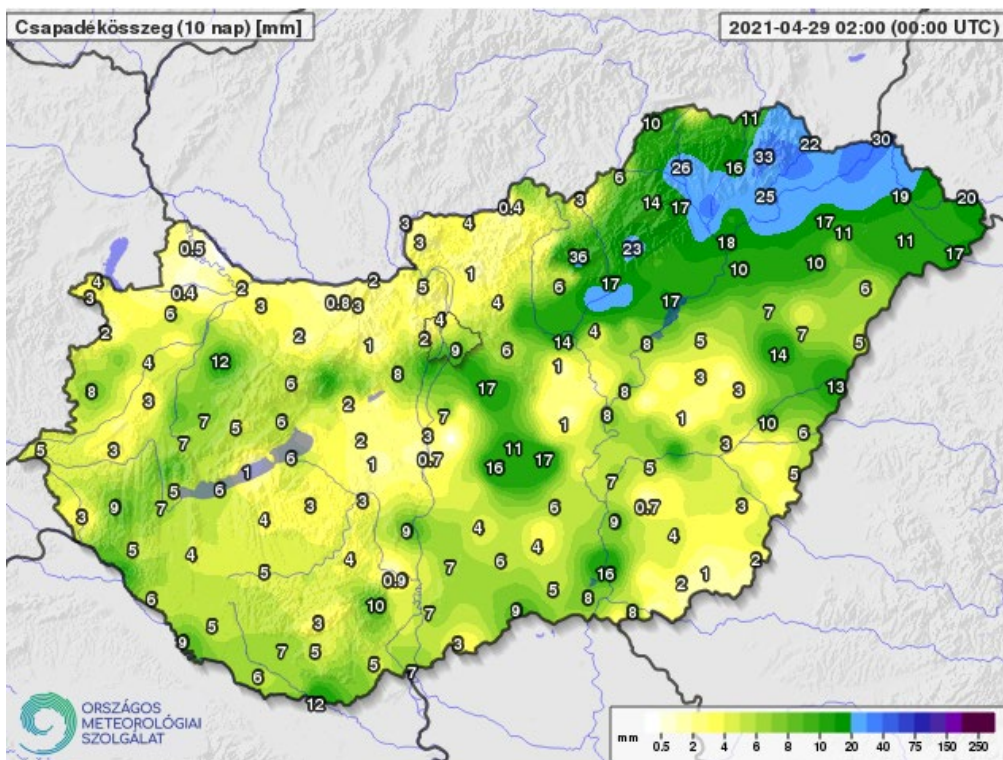
1. ábra: A csapadék 2021. április 29-ig mért 30 napos eloszlása

A 90 napos csapadékeloszlás szintén alátámasztja a fenti megállapítást, s arra utal (2. ábra), hogy a termés kiteljesedéséhez egy nagyon jó – legalábbis a kukorica szempontjából – nyári csapadék-eloszlásnak kell következnie. (Ez a vágy nem egyezik a mindenkori itthoni nyaralók elvárásaival!)

2. ábra: A csapadék 90 napos eloszlása 2021. február - áprilisban

Akik nem csak saját magukkal, hanem a kukoricával is együttéreztek, megelégedtek volna, ha hagyományosan optimális vetésidőben, Szent György táján vethetik a kukoricát. A 3. ábra szerint ezt majdnem mindenki megtehetette volna, mert a csapadékosság, következésképp a talajnedvesség ezt meg is engedte volna (3. ábra).

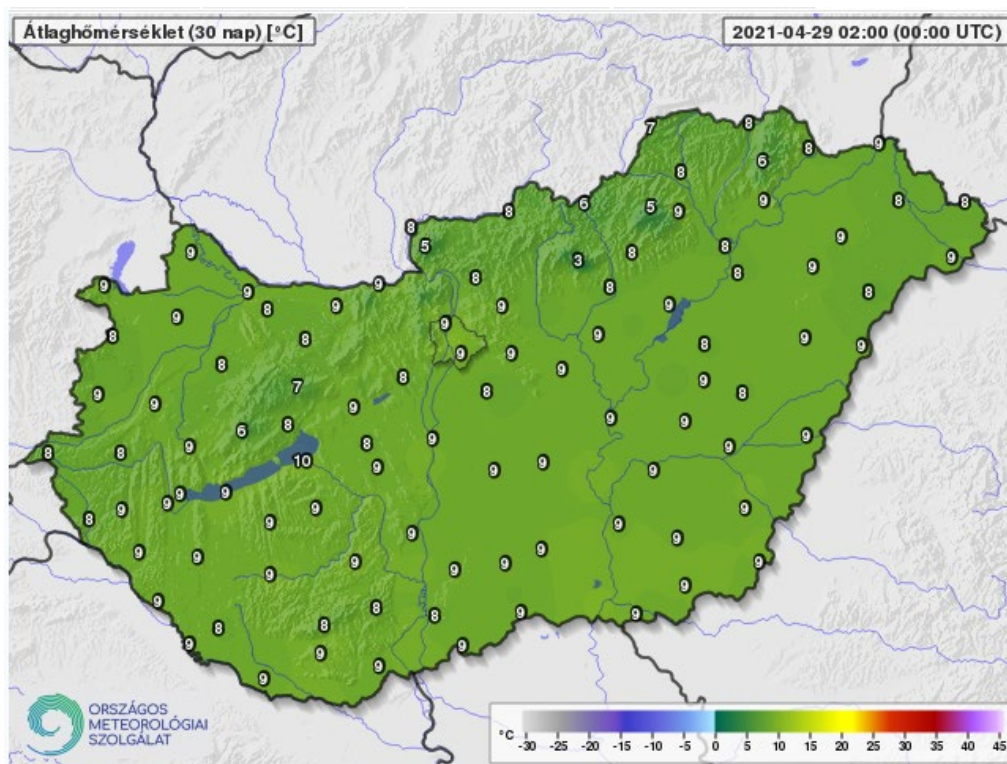

3. ábra: A 2021. április utolsó 10 napjában lehullott csapadék eloszlása

A hőmérséklet

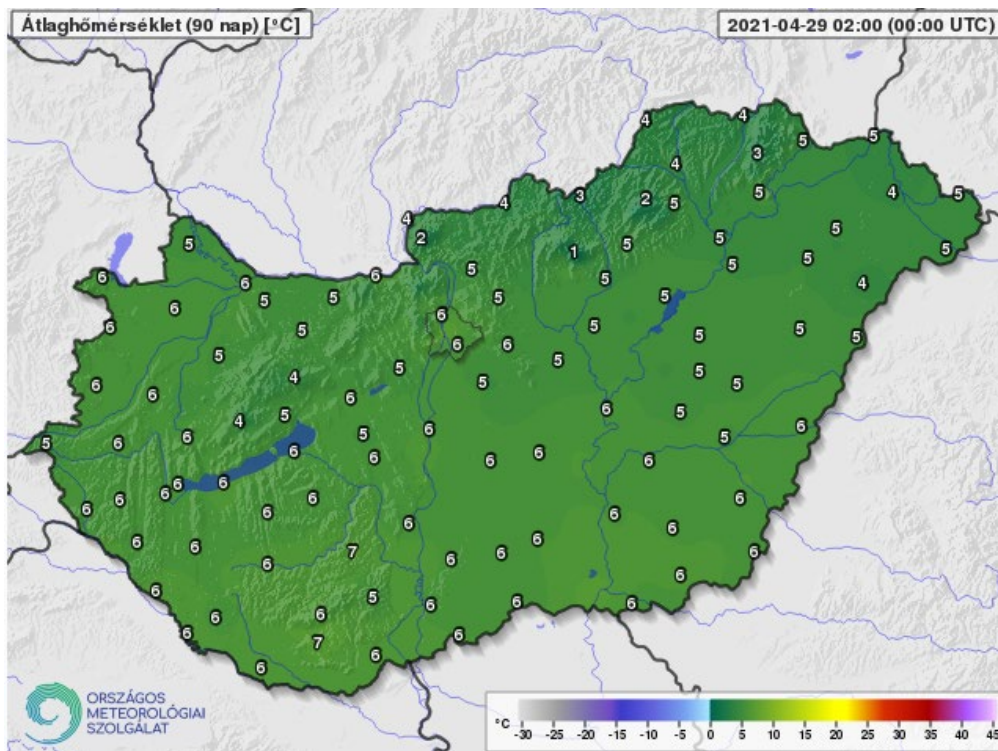
Mint ahogy ebből volt kevesebb, erről kell többet mondani. Az átlaghőmérséklet folyamatosan a sokéves átlag (12°C) alatt maradt (4. és 5. ábrák), hideg, sőt, gyakori fagyos éjszakákkal. Így volt ez még a hónap utolsó napjaiban is. A 9 fokos 30 napos átlaghőmérséklet 3-4 fokkal maradt el a sokéves átlagtól, s a helyzet hasonló volt április utolsó hetében is. Nem mondhatjuk tehát, hogy áprilisban egyáltalán lehetett volna optimális időszak hiszen a bármelyik dátum körüli talajhőmérséklet nem ekmelkedhetett tartósan a minimális 10°C fölé.

A hőmérséklet alakulásnak megfelelően a 10°C-os határértékkel számolt hőösszeg gyarapodás is igen lassú volt. Az ország területének nagy részén éppen, hogy összejött az április 1-én vetett kukoricáknak a 67 °C kelési hőösszeg. Ennek következtében a legkorábban vetett kukoricák kelése is csak a hónap legvégén kezdődött, s nem előzte meg a hónap második felében vetettekét. A megfigyelt átlagos „elfekvés” a hónap elején elvetett táblákon meghaladta a 20 napot. Kelési % változó, hibridtől is erősen függő. (Az április 20 – 24 közötti vetések május első napjaiban már keltek.

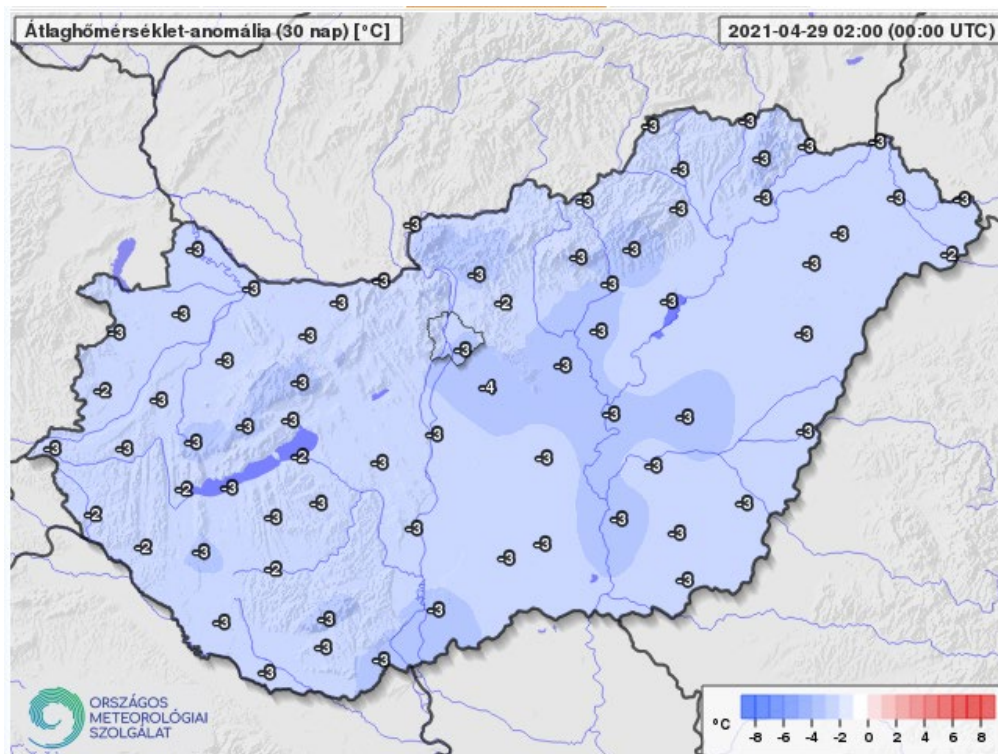

4. ábra: A 30 napos átlaghőmérséklet eloszlás 2021.- áprilisában

A 90 napos átlaghőmérséklet eloszlásnak nincs közvetlen befolyása a kukoricára, azonban jelentős a talajélet szempontjából. A magasabb hőmérséklet – kellő nedvességállapot mellett – kedvezően hat a talajéletre, amely a még le nem bontott növényi maradványokon intenzíven elindulhat. Az intenzívebb talajélet egyúttal a nitrogén átalakítását is végzi, s a túl korai mineralizációnak a csapadékos körzetekben a kimosódás lehet a következménye.

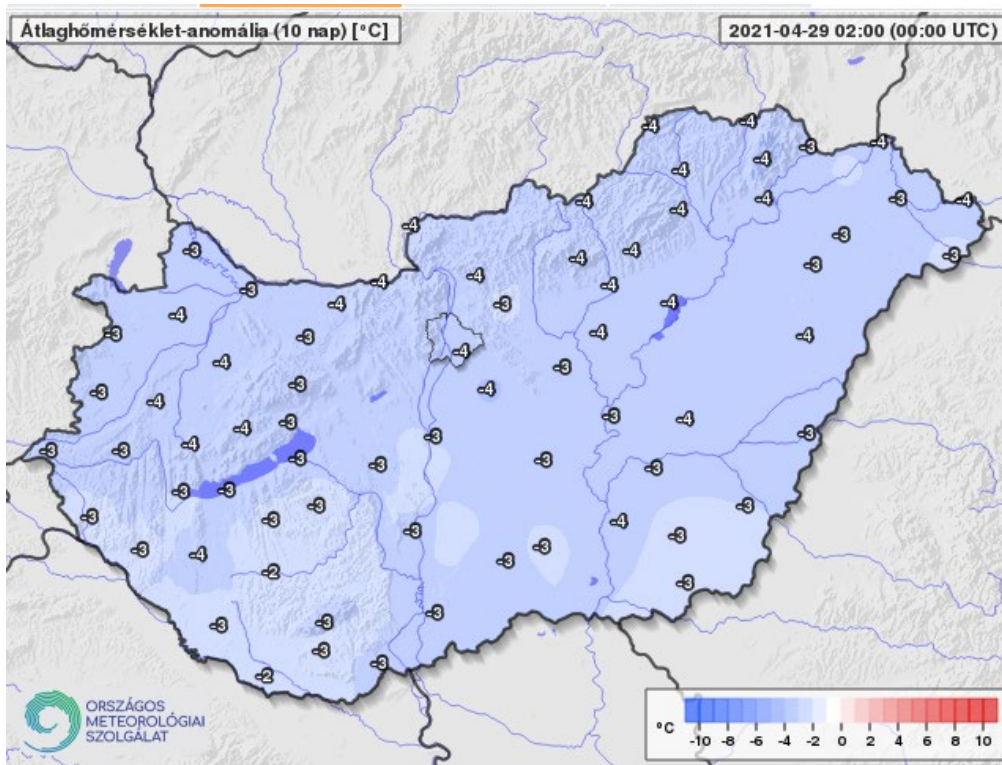

5. ábra: Február-március-áprilisi 90 napos átlaghőmérséklet eloszlás

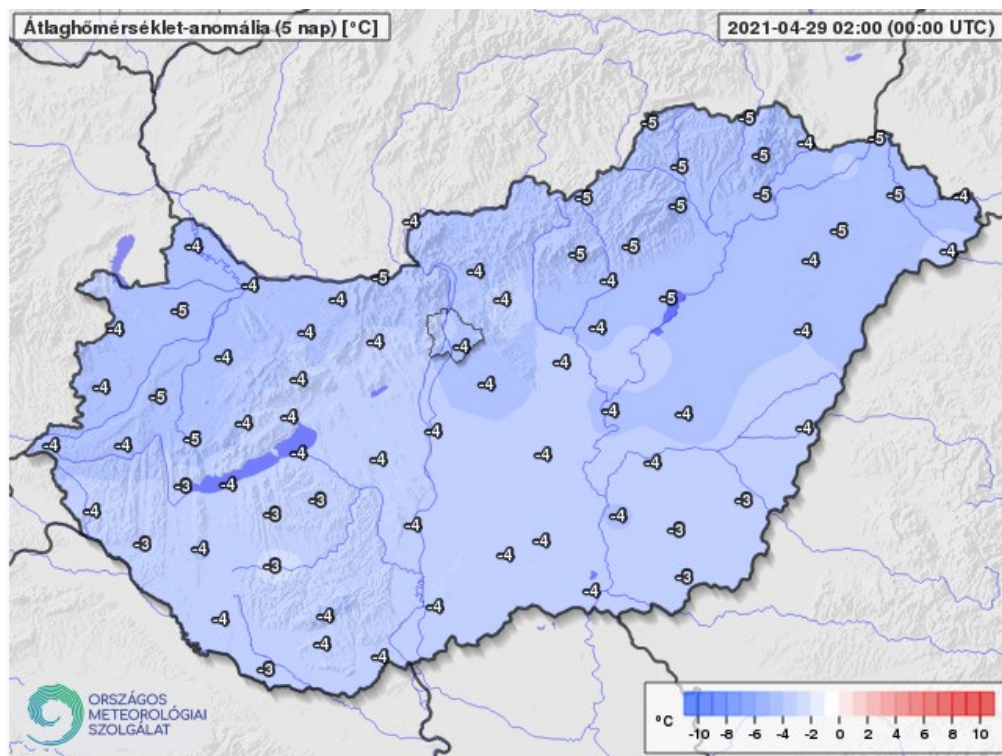

6. ábra: Havi átlagos hőmérséklet eltérés 2021. április (sokéves átlag: 12°C)

A kukorica vetése szempontjából április 3. dekádja, sőt, az utolsó 5 nap sem volt kíméletes a hőmérséklet alakulása szempontjából. (7. 8. ábra)

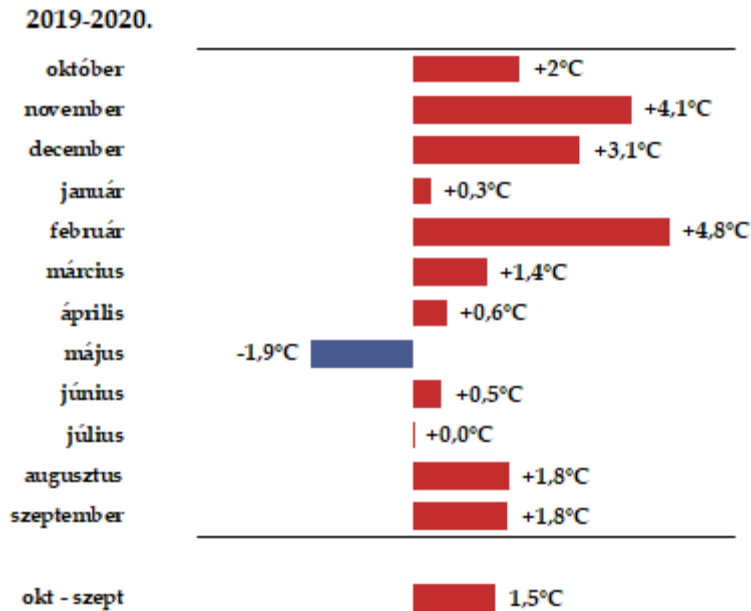
7. ábra Az átlaghőmérséklet alakulása 2021. április utolsó dekádjában

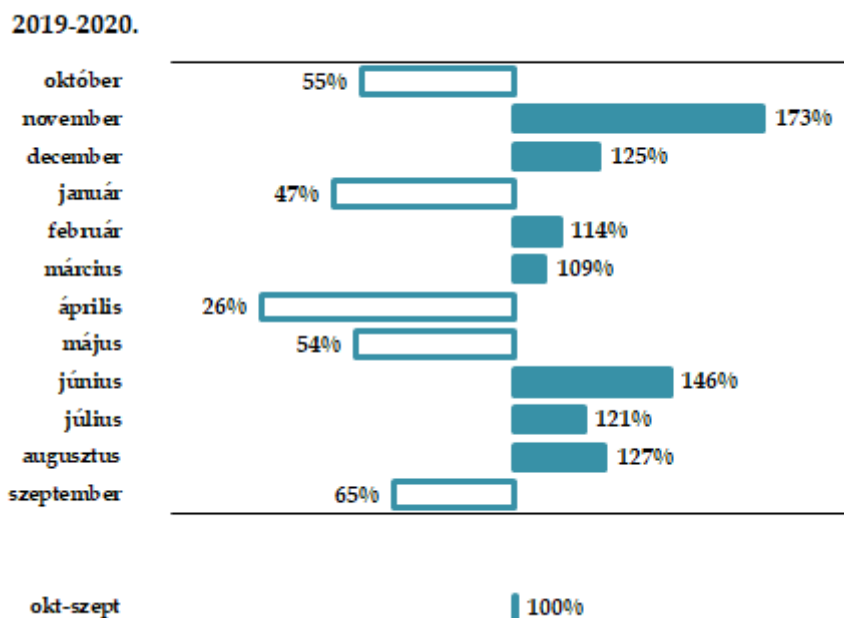
8. ábra: Az átlaghőmérséklet alakulása 2021. április utolsó 5 napjában

Emlékeztetőül:

A 2019-2020-as „kukorica-meteorológia” évben nem az április, hanem a május volt hidegebb (7. ábra) – szerencsénkre, mert, igen száraz is volt (8. ábra). Mi történhetett volna, ha ugyanakkor hőség van? Megismétlődik 2007?

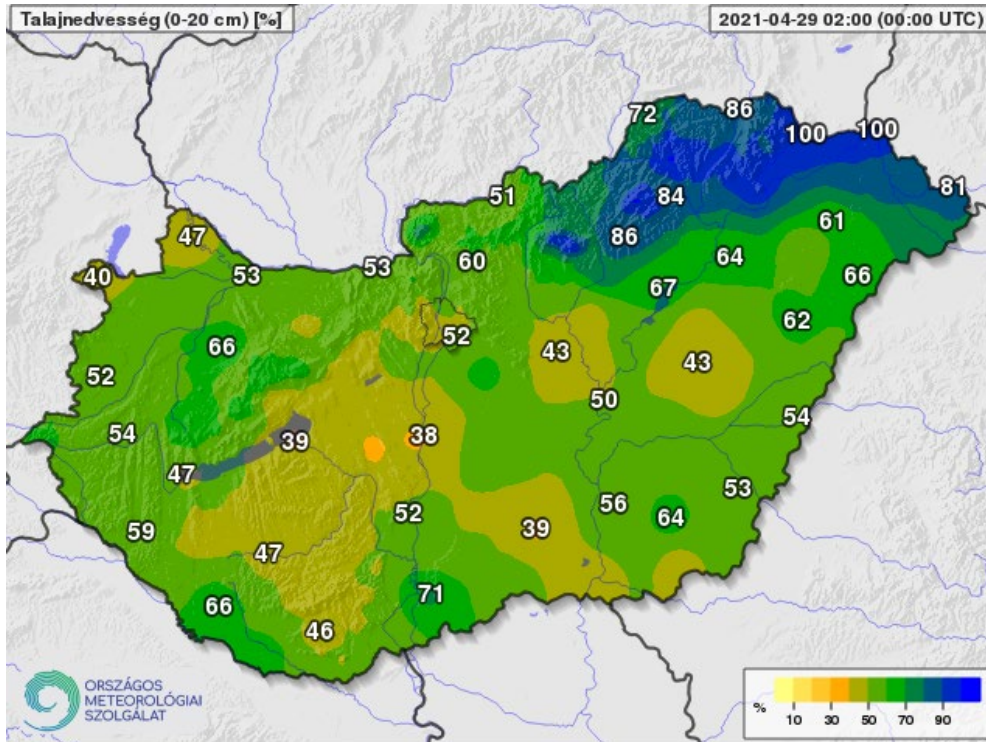
9. ábra: A 2019-20. „kukorica év” hőmérséklet eltérései a sokéves átlagtól (Kukorica Barométer, 31. szám)

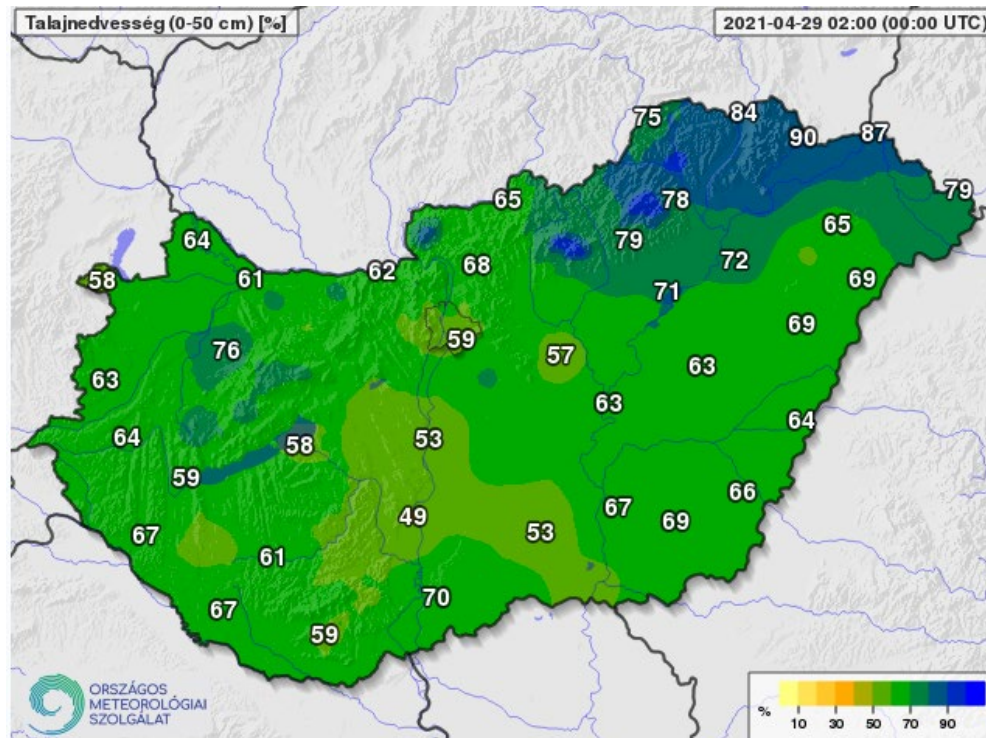
10. ábra: A 2019-2020. „kukorica év” csapadék eltérései a sokéves átlagtól (Kukorica Barométer, 31. szám)

Talajnedvesség

Az áprilisi talajnedvesség 2021-ben csak az északkeleti országrészben volt kedvezőtlen, másutt a kukoricakelését megfelelő talahőmérsékleti viszonyok között biztosítani tudta volna. A száraz időszakok napi átlagos 3%-körüli párolgási veszteségét a lehulló csapadék a felső rétegben pótolta. A mélyebb rétegek készletei a hónap folyamán fogytak. (11., 12. ábrák)

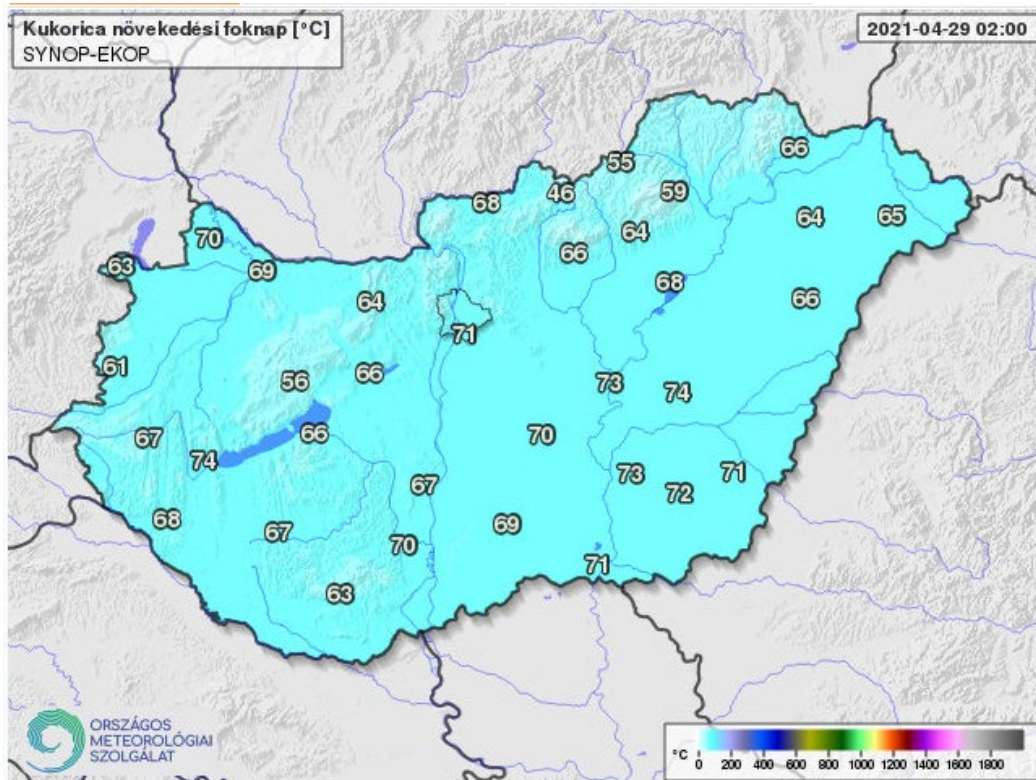
11. ábra: A felső (0-20 cm) talajnedvessége 2021 április végén

12. ábra: a felső 0-50 cm talajnedvesség 2021. április végén

Kelési Foknap:

Az általános gyakorlat szerint a Kukorica Kelési Foknapot szintén a Kukorica Növekedési Foknap értékek szerint számolják. (Talajszenzoros adatokból érdemes lesz a metódust újra értelmezni!) Mint már utaltunk rá, 2021 áprilisában ez az érték ugyancsak elmaradt a kívánatostól, s az ország nagy területén úgyszólván az egész hónap szükséges volt az akkumulációhoz. A rendszer hibája, hogy napsütésben a talaj felső rétege a fényenergia-elnyelés hatására a levegőnél gyorsabban melegszik, a mélyebb rétegek viszont „késnek”, így az átlagértékek nem tükrözik hűen a biológiai hő- ill. fényhatást. Ez is arra utal, hogy a korábbi vetések esetében különösen káros az 5-6 cm-nél mélyebb vetés, mert az növeli a mag elfekvését, ill. lassítja a felszín alatti növekedés ütemét.

13. ábra: A halmozott kukorica növekedési foknap 2021. április 1. – 29. (Kelési küszöb* ≈ 67°C)

*A kelési küszöbérték hibridtől, talajnedvességtől, magminőségtől és vetésmélységtől is függ!